

uitspraak in hoogste beroep en de gronden waarop deze eventueel zou berusten, zouden van groot belang zijn, ook voor landen, die onder een andere rechtsbedeeling leven.

„REINKULTUR” VAN ZIEKENFONDS-ARTSEN. — Het verbond der Duitse ziekenfondsen stelt aan de verzekeringsbanken van den staat, de ziekenfondsen en de patroonsorganisaties der bedrijfsgroepen (Berufsgenossenschaften) voor, om op eigen kosten jongelieden voor arts te laten studeeren, die zich dan moeten verplichten, voor altijd of voor een bepaald aantal jaren tegen een vooraf te bepalen honorarium geheel in dienst dier instellingen te treden. Er zal daarvan wel niet veel komen, omdat men vooral voor de kleine plaatsen niet genoeg manschappen zal kunnen krijgen. Maar bedenkelijk genoeg is het verschijnsel, dat men, om gewillige, en in den zin der kassen goed attesteerende artsen te krijgen, aan de verzekerden onervaren personen wil opdringen, die geheel eenzijdig zijn gevormd (*Deutsche med. Wochenschr.*).

TARIEFGEMEENSCHAP. — Onder den naam van Tarifgemeinschaft Grosz-Berlin verstaat men de 1300 leden tellende onderafdeeling van de Berlijnsche groep van het L. W. V., wier doel is, het tariefverdrag, dat het allerwege met de ziekenfondsen tracht te sluiten, ook te Berlijn door te voeren. Reeds 6 vrije „Hilfskassen”, die over het geheele rijk zijn verspreid, zijn tot dit verdrag toegetroeden, behelzende vrije artsenkeus en betaling der verrichtingen naar het *Pruisische minimumtarief* voor zoover het de verplicht-verzekerden betreft, terwijl de andere verzekerden zelf met hun arts overeenkomen, wat zij hem zullen betalen, doch van het ziekenfonds alleen volgens het *minimumtarief* vergoed krijgen (*Deutsche med. Wochenschr.*). Dit is in Duitschland te bereiken! Waarom niet hier?

PINKHOF.

INGEZONDEN.

BEHANDELING MET MARMOREK-SERUM.

Dr. vos (Hellendoorn) beschrijft in n°. 3 van dit *Tijdschrift* de behandeling van eenige patiënten met MARMOREK-serum, en meent, dat in verband „met de verkregen resultaten het de moeite loont het serum in moeilijke gevallen te beproeven”. Waar ik, ook bij rectale aanwending, niets dan slechte resultaten had gezien, dus bepaalden achteruitgang der lijders, „loonde het de moeite” de volgens collega vos gunstige gevallen eens nader kritisch na te gaan. En nu trof het mij, dat op een enkele na al zijn gunstig reagerende lijders slechts 14 dagen of korter aan de rustluchtkuur waren onderworpen, alvorens de inspuitingen begonnen zijn. Dit lijkt mij een te korte termijn: zoo vaak beginnen de patiënten in een sanatorium eerst in de 3de of 4de week op te knappen, omdat allerlei invloeden, bijv. heimwee, de verbetering tegenhielden. Een *eisch* moet zijn, dat de lijders eerst zes tot acht weken geenerlei verbetering ondervinden van de sanatoriumbehandeling, alvorens men een zgn. specifieke behandeling bij hen gaat beproeven.

Voorts missen wij in de ziekte-geschiedenissen van collega vos de opgaven van den toestand, het gewicht, de temperatuur, enz. op den dag, waarop de inspuitingen een aanvang nemen. Van de als gunstig aangeteekende resul-

taten bewijst om de laatste reden geval I (patiënt 6) niets; wij weten niet hoe de toestand was op 24 October; en een patient met normale temperatuur en goeden eetlust zou zeker ook zonder het serum van MARMOREK in 7 maanden de verbetering bereikt hebben, die vos beschrijft. Geval II (patiënt 10) 17 Jan. ingekomen, 4 Febr. inspuitingen! Geval III (patiënt 14) opname 13 Mei, inspuitingen 1 Juni; bovendien geen verbetering in long-aandoening; de temperatuur kan afhankelijk geweest zijn van de gezwollen verweekende halsklier. Geval IV (patient 16) is weinig verbeterd, gewicht gelijk gebleven, had niet mogen figureeren onder de „gunstige”, zij het al om den korten tijd der specifieke behandeling. Geval V (patiënt 18) opname 27 Juni, inspuitingen 14 Juli! longen onveranderd; toestand bij begin der inspuitingen niet opgegeven; patient is te lang ziek dan dat deze kleine verbetering van den algemeenen toestand niet tot de gewone „ups and downs” der tuberculose kan gerekend worden. Geval VI (patient 20) opname 16 Juli inspuitingen 1 Aug., bij de lichte longafwijkingen kan de temperatuursverhoging in casu afhangen van de lymphomen; eetlust blijft slecht, gewicht onveranderd. Geval VII (patient 21) opname 22 Juli, inspuitingen 1 Aug! geen longafwijkingen (diagnose? patient was dunkt mij prophylaktisch in het sanatorium); algemeene toestand „veel verbeterd”, maar gewicht in bijna 4 maanden slechts met 4 K.G. verbeterd!

Het is mij niet duidelijk op welke feiten collega vos zijn gunstigen indruk van de MARMOREK-behandeling baseerde. Toch zal men zijn opstel weer in alle tijdschriften gerefereerd zien als gunstig gestemd voor MARMOREK-serum, over welk middel de literatuur zoo onnooddig aanzwelt. Zonder onzen eisch van zes tot acht weken sanatoriumbehandeling, die *voorafgaan aan* de inspuitingen en *geen gunstig* resultaat opleverden, kan men, dunkt mij, geen oordeel hebben over het nut van sera en tuberkelbacillen-paerparaten bij deze chronische grillige ziekte.

Amsterdam, 23 Januari 1909.

A. F. HAENTJENS.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen enz.

Jaarverslag van het staats-toezicht op de volksgezondheid over 1907.

Zooals verleden jaar bij de aankondiging van het jaarverslag over 1906 reeds werd opgemerkt, is de Centrale Gezondheidsraad er in geslaagd den sinds het in werking treden der gezondheidswet bestaanden achterstand in het doen verschijnen der jaarverslagen in te halen, zoodat voortaan geregeld elk jaar een verslag het licht kan zien. Dat die verslagen ongeveer een half jaar na den in de wet gestelden termijn van indiening bij den minister (1 Juli van het jaar volgende op dat waarover het verslag loopt) het licht zien, is gemakkelijk te begrijpen, als men bedenkt, hoeveel tijd er noodig moet zijn voor het drukken en verder gereed maken dezer telken jare in omvang aangroeiende boeken. Dit verslag over 1907 is tenminste een zeer lijk boekdeel geworden; telde het verslag over 1906 reeds het eerbiedwaardig aantal van 979 bladzijden met 67 bladzijden inhoud en plaatsregister, het verslag over 1907 is niet minder dan 1255 bladzijden dik met 73 bladzijden inhoud en plaatsregister.